

קבלת החלטות תחת לחץ : כיצד משפיע לחץ על התנהגות כלכלית ועל קבלת החלטות?

ימית אסולין
אוניברסיטת בר-אילן

תקציר

במחקר זה נבחן אם במצבי לחץ שונים: מלחמות אזרחים, אסונות טבע, אזורי מלחמה וטרור, תושבי האזור נבדלים מאחרים בהתנהגותם כלכלית ובדרך קבלת ההחלטות שלהם. במטרה לבחון האם שוני זה משפיע על קצב התאוששותם הכלכלית בסיומו של המשבר. כדי לנתח את קבלת ההחלטות הכלכלית של משתתפי המחקר ייערך ניסוי משווה בין אוכלוסיית עוטף עזה (אוכלוסייה החיה בצמוד לגבול עזה, תחת אש) לתושבים שנבחרו רנדומלית מאזורים אחרים במדינה. כל משתתף בניסוי יענה על שאלון הבוחן מאפיינים של קבלת החלטות בסיטואציות כלכליות המורכבות מבעיות החלטה וממשחקים אסטרטגיים מתורת המשחקים. התכונות שתשמשנה כמדדים לניתוח התנהגותם הכלכלית של משתתפי המחקר הן: אמון, טובת הציבור, שיתוף פעולה, הדדיות, שנאת סיכון והעדפות זמן, תוך התמקדות באשכול התכונות החברתיות. אנו מניחים כי מצב ביטחוני עשוי להשפיע על קבלת החלטות הכלכליות של הפרט החי בצלו דרך שני משתנים מתערבים – התפתחות של הפרעות דחק ודפוסי חיים המתפתחים בקהילות ויישובים החיים בצל איום כזה. מחקר זה לא יעסוק במשתנים המתערבים ובמידת ההשפעה של כל אחד מהם כיוון שאין ביכולתנו להעריך את רמת הפרעות הדחק של משתתפי המחקר או להציג את דפוסי החיים הנהוגים בכל היישובים בעוטף עזה. על כן נציג ישירות את הקשר בין חיים בצל איום טילים להחלטות הכלכליות שפרט מקבל, באמצעות תורת המשחקים – אוסף של מודלים המתארים את תהליך קבלת החלטות של שחקנים בהשפעת שחקן נוסף. על סמך מחקרי עבר אנו משערים כי יימצא שקבלת החלטות כלכליות של אוכלוסיית עוטף עזה שונה מזו של נבדקים מאזורים אחרים בישראל.